

Delavnica: Načrt upravljanja voda

Delovni list B: Problemi

Primer iz julija 2010, ko je v Pernškem jezeru pri Mariboru zaradi nejasnih pristojnosti razpadalo 12 ton poginulih rib je svež in ilustrativen primer. Dva tedna se je sedem državnih institucij ukvarjalo s primerom. A se Zavod za ribištvo, Agencija RS za okolje ter inšpektorati za ribištvo, za okolje in prostor, za veterino in za zdravje niso prepoznali kot pristojni za ukrepanje. To naj bi bila ribiška inšpekcija, vendar je bil inšpektor na dopustu.

Navedeni primer pokaže, da moramo v praksi izboljšati strokovne in upravno administrativne probleme, nejasnosti, nedorečene pristojnosti,...

Krajevna in datumska razporeditev delavnic:

- 7. september MURA – občina Dobrovnik, Kulturni dom Dobrovnik
- 9. september SAVINJA – občina Polzela, Kulturni dom Polzela
- 14. september SOČA – občina Kanal ob Soči, Gostišče Križnič
- **16. september JADRANSKE REKE – Srednja gostinska šola Izola**
- 21. september DRAVA - občina Ruše, Prostovoljno gasilsko društvo Ruše
- 28. september ZGORNJA SAVA – občina Bled, TNP
- 29., september SREDNJA SAVA – občina Trbovlje, Delavski dom Trbovlje
- 30. september SPODNJA SAVA – občina Sevnica, Kulturna dvorana Sevnica

Naloga:

1. Obkrožite **današnji datum in lokacijo** iz gornjega razporeda.
2. Na podlagi točkovanega izbora **Problemi** izberite tistega, kjer lahko s svojim znanjem in izkušnjami podate najboljše rešitve za njihovo odpravo
3. V skupini 3 – 5 ljudi razdelajte rešitev po navodilih v formularju.
4. V primeru, da vam zmanjka prostora, pišite na hrbtno stran in to označite s puščico na desnem robu formularja.
5. Ko zaključite prilepite izpolnjen formular na steno.
6. Med predstavitvijo ostalih rešitev si vsaka skupina beleži kvaliteto predstavljenih rešitev. Po predstavitvi vseh rešitev izbere najboljših 5 in jih točkuje 5,4,3,2,1 z odgovorom na vprašanje: **»Katera rešitev Problemov bo v porečje prinesla največ koristi pri upravljanju z vodami«** Točkuje predstavnik skupine na velikem plakatu, na katerem so pred predstavitvijo že izpisani vsi najvišje točkovani **Problemi**.

Čas:

- Za pisanje (pišite čitljivo) vsake rešitve v formular je na voljo 20 min.
- Izberite govorca, ki bo v 3 minutah predstavil bistvo vaše rešitve ostalim udeležencem.
- 2 min za dodatne ustne predloge vseh udeležencev, govorec jih piše (z drugo barvo) neposredno v formular (na zidu).
- V primeru, da imate obsežnejše predloge na razdelavo ostalih skupin, jih napišite na post it in prilepite na formular te skupine.

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Potrebno bi bilo upravljanje vode vseh 3 držav HRV - SLO – ITA _Reka Reka ni vodonosnik Krasa
- Preobremenjenost tržaškega zaliva (promet, industrija, turizem)

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 0

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov:*
Mednarodno sodelovanje

Napišite imena, priimke in organizacije iz katerih prihajajo člani skupine

- Dr. Irena Rejec Brancelj, MOP
- Zorka Sotlar, MOP
- Aljaž Maslo VGP – Drava
- Robertina Kuzmič – VGP Drava

Koristniki: Komu je **rešitev problema** namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – ciljne skupine)

- Država, lokalne skupnosti, lokalno prebivalstvo
- Države Jadrana

Rešitev **Problema** bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, del občine, celotno občino, več občin, regijo, državo, vodo.

Obkrožite **eno izmed 8 navedenih lokacij** in čim bolj **natančno opišite** lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok,...

- Vode severnega Jadrana

Kaj **rešuje odprava tega problema** (opišite natančno v alinejah)

- Skupno upravljanje S Jadrana
- Varstvo pred onesnaževanjem
- Skupno upravljanje z balastnimi vodami
- Uvajanje ICZM v gospodarstvu in načrtovanju

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili odpravo problema, ki ga obdelujete** (alineje)

- Država MOP – ARSO
- Meddržavna komisija za Jadran, SLO –IT, SLO –HR...

Katere organizacije ali posameznik iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali pri odpravi problema** (alineje)

- Sektorji znotraj države
- Župani
- Nevladna sfera

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil?

- Preko sistemov monitoringa kvalitete in čistost, MOP

Opišite stanje leta 2015, ki **se je spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?**

- Dobro stanje morja
- Usklajeno upravljanje z bal. vodami na Jadranu

Kje bi lahko iskali **finančne vire za odpravo problema, ki ga obdelujete**

- EU sredstva (IPA)

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- 2010 – prvi rezultati čez 20 let

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Porečje Dragonje - Krajinski park?
- Zaščita ne samo Reke
- Načrt upravljanja – Kdaj?
- Neizvajanje inšpekcijskega nadzora oz. neizvajanje pravnega reda
- Ni medsektorskega sodelovanja
- Nezadostna skrb države za problematiko morja, posebej
 - Nepreprečevane nevarnosti velikih onesnaženj
 - Varovanje pred visokim plimovanjem
- Celovita zaščita in reševanje vodnih ekosistemov v Slo. Istri (reka Rižana in Dragonja)?
- Krajinski park Dragonja, časovni okvirji njegove ustanovitve
- Preventivno (ne)delovanje
- Dostop pri izlivu reke Rižane v območju Luke Koper?

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 0

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov*:

- Celovita zaščita in reševanje vodnih ekosistemov v Slo. Istri

Napišite imena, priimke in organizacije iz katerih prihajajo člani skupine

- Barbara Vidmar,
- Aleš Zalejev, PUH
- Zdravko Vatovec, Zeleni Koper
- Andreja Poklar, MO Koper

Koristniki: Komu je rešitev problema namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – ciljne skupine)

- MOP
- Občina
- Za LJUDI

Rešitev Problema bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, del občine, celotno občino, več občin, regijo, državo, vodo.

Obkrožite eno izmed 8 navedenih lokacij in čim bolj natančno opišite lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok,...
Istra, porečje Dragonje in Rižane (od Hrastovelj Dekanov do Sečovelj)

Kaj rešuje odprava tega problema (opišite natančno v alinejah)

- Pitna voda
- Biotska raznovrstnost
- Poplavna varnost – konflikti
- Ekološki minimum
- Nadzor nad onesnaževanjem (viri)

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili** odpravo problema, ki ga obdelujete (alineje)

- Skupno medresorsko telo (od MOP-a do vodovoda – na lokalni ravni) celovito reševanje!

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali** pri odpravi problema (alineje)

- Nevladniki + izobraževalne ustanove

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil? | Regijska komisija (ustanoviti)

- Stanje v naravi – spremljanje
- Pitna voda

Opišite stanje leta 2015, ki se je spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?

- Nič invazivnih vrst – naravne stabilne življenjske združbe
- Dostopnost do vodotokov (od izvira do izliva)
- Ustrezno prilagojena raba vode

Kje bi lahko iskali **finančne vire** za odpravo problema, ki ga obdelujete

- V razpisanih sredstvih + sponzorstvo
- Proračun + onesnaževalec plača

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- 10 let ali več – do (15, 20?)

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Odpravljanje zaraščanja za vzpostavitev hidrološkega vodnega stanja
- Izgradnja zadrževalnikov vode za uporabo vode v javne (pitna voda) ali kmetijske namene (namakanje)
- Slaba izkoriščenost akumulacije Vanganel za potrebe kmetijstva
- Pravilna raba vodnih in priobalnih zemljišč
- Upravljanje zadrževalnika Vanganel
- Izboljšanje razpoložljivosti vode za kmetijstvo
- Invazivne vrste v in ob vodah (npr. rdečevratka v Fiesi, nedorke ob vodah)

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 0

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov*:

Problem načrtovanja zadrževalnikov na zaščitenem območju Dragonje

Napišite imena, priimke in organizacije iz katerih prihajajo člani skupine

- Katarina Pogačnik, ERA d.o.o.
- Rozalija Cvejić, BFIUL,
- Matjaž Tratnik, BFIUL
- Boris Fras, Eko Humanitatis

Koristniki: Komu je **rešitev problema** namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – ciljne skupine)

- Kmetje, obiskovalci porečja Dragonje

Rešitev **Problema** bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, , celotno občino, , , državo, vodo.

Obkrožite eno izmed 8 navedenih lokacij in čim bolj **natančno opišite** lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok,...)

Kaj **rešuje odprava tega problema** (opišite natančno v alinejah)

- Celostna obravnava potencialnih vodnih virov – obstoječe mlinščice
- Zajezitev vode ko jo je na pretek

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili odpravo problema, ki ga obdelujete** (alineje)

- Občina Koper, Piran
- Kmetijska svetovalna služba

Katere organizacije ali posameznik iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali pri odpravi problema** (alineje)

- MKGP
- MOP
- Sklad kmetijskih zemljišč (lastnik zemlje)
- Bodoča parkovna služba
- Kmetje

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil?

- Manjša poraba vode (racionalna) za potrebe kmetijstva
- Ohranitev kulturne krajine, nova turistična vrednota

Opišite stanje leta 2015, ki se je **spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?**

Kje bi lahko iskali **finančne vire** za odpravo problema, ki ga obdelujete

- Program razvoja podeželja
- ESSR

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- Do 2020

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Zagotavljanje zadostnih količin pitne vode za Slovensko Istro – alternativni viri, rešitve?
- Oskrba obale s kakovostno pitno vodo
- Zaščita virov pitne vode

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 4

- Deževnica mora biti nujno vključena
- Meritve izgub vode na omrežju
- Zadrževalnik Urbanci - Tinjan, od koder odteka voda v Italijo. Zalivali bi polja Valmarin – Srmin
- Zalivanje višjih polj na pobočjih - kjer erozija škoduje okolju: tehnična rešitev; kaskadni mali zadrževalniki v grapah

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov*:

Zagotavljanje zadostnih količin pitne vode za Slov. Istro . Alternativni viri

Napišite imena, priimke in organizacije iz katerih prihajajo člani skupine

- Darja Targo, PINA
- Uroš Nučič, MOP
- Valentina Brečko Grubar, FHŠ UP

Koristniki: Komu je **rešitev problema** namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – ciljne skupine)

- Uporabnikom pitne vode v omrežjih javnega vodovoda

Rešitev **Problema** bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, del občine, celotno občino, več občin, regijo, državo, vodo.

Obkrožite eno izmed 8 navedenih lokacij in čim bolj **natančno opišite** lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok, ...)

Kaj **rešuje odprava tega problema** (opišite natančno v alinejah)

- Odpravljanje tveganja pomanjkanja pitne vode

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili odpravo problema, ki ga obdelujete** (alineje)

- Rižanski vodovod Koper

Katere organizacije ali posameznik iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali pri odpravi problema** (alineje)

- Občine
- Zavod za zdravstveno varstvo
- Država (zakon. okvir)
- Inštitut za vode, geološki zavod Slovenije,
- Fakultete
- Nevladne organizacije

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil?

- Spremljanje porabe in razpoložljivih količin vode
- Upravljalavec vodovoda

Opišite stanje leta 2015, ki se je **spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?**

- Zadostna količina vode za vse porabnike
- Zadostne »rezerve« pitne vode

Kje bi lahko iskali **finančne vire za odpravo problema, ki ga obdelujete**

- Lastna sredstva upravitelja
- Prijava na razpise

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- 2015

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Manjša naselja še niso priključena na javno kanalizacijsko omrežje in ČN
- Sonaravno vzdrževanje vodotokov
- Eutrofikacija
- Modeliranje vplivov spremembe rabe prostora na kakovost rek in količino vode v rekah
- Manjkajo podatki (monitoring, analiza) v kritičnih trenutkih (npr. hiter porast pretoka reke Reke – močno povečanje pene in močan smrad)

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 0

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov*:

Modeliranje vplivov spremembe rabe prostora na kakovost in količino vode in monitoring rek

Napišite imena, priimke in organizacije iz katerih prihajajo člani skupine

- Matjaž Glavan, UL, Biotehniška fakulteta, Agronomija
- Janko Zakrajšek, IZVRS
- Boštjan Savšek, MOP

Koristniki: Komu je **rešitev problema** namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – ciljne skupine)

- Strokovne inštitucije (Zavodi)
- Javne službe (ARSO, MOP, MKGP)
- Raziskovalne (Univerze, Inštituti)

Rešitev **Problema** bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, del občine, celotno občino, več občin, regijo, državo, vodo.

Obkrožite eno izmed 8 navedenih lokacij in čim bolj **natančno opišite** lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok,...

Dragonja, Rižana

Kaj **rešuje odprava tega problema** (opišite natančno v alinejah)

- Vzpostaviti tesno sodelovanje med organizacijami, ki pridobivajo podatke in uporabniki
- Primerni kraji in časovni zajem podatkov (primer Dragonja) – merjeni podatki le ob nizkih pretokih ali večino časa
- Strokovno utemeljeni predpisi in uredbe

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili odpravo problema, ki ga obdelujete** (alineje)

- Država s predpisi
- ARSO, ki izvaja predpise

Katere organizacije ali posameznik iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali pri odpravi problema** (alineje)

- Občine, ki naj bi bile zainteresirane za zdravo okolje v katerem živijo občani
- Turizem ki živi od ohranjene narave in vode
- Izobraževalne ustanove

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil?

- Ugotovili bi ali so še kateri vodotoki, za katere ne vemo vzroka onesnaženja(da se ne bi več zgodilo, da imamo 11 neznanih vzrokov onesnaženja)
- To bi Naredile raziskovalne in strokovne inštitucije ob analizi podatkov

Opišite stanje leta 2015, ki se je **spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?**

- Lažje raziskovanje, bolj kakovostno, učinkovito, ki bo omogočalo, da bo stanje rek bolj nadzorovano in bo lažje predvideti posledice bodočega upravljanja z vodotoki

Kje bi lahko iskali **finančne vire za odpravo problema, ki ga obdelujete**

- Država
- Gospodarstvo (Luka, Helios), turizem (morje, pitna voda)

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- Od sprejetja NUV-a do leta 2015

Prepis originalnih post it lističev, na podlagi katerih je skupina izbrala in uokvirila problem, katerega je potem razdelala:

- Onesnažena voda v II bazenu pristanišča
- Neočiščeni izpusti iz KČN na reki Rižani
- Izток iz ČN v kraško podzemlje (npr. Divača, Sežana)
- Neprečiščene komunalne odplake iz centralne ČN Koper
- Delovanje ČN pod Luko Koper
- Točkovne obremenitve na turističnih območjih v obalnem pasu
- Industrijsko onesnaževanje – Kemiplas ?! (reka Rižana) Delovanje nadzornih služb, ki ugotavljajo onesnaževanje reke Rižane?
- Nadzor nad odpadnimi oljarn na obali
- Veliko je virov, ki onesnažujejo vodno okolje na povodju Jadranskih rek za katere se ne ve od kod prihajajo (neprepoznalni viri onesnaževanja)
- Prekomerno obremenjevanje v porečju Badaševce, posledično Semedelski zaliv
- Prepoznavanje virov onesnaževanja
- Pomanjkljiva komunalna infrastruktura na podeželju MOK

Dodatni predlogi ostalih udeležencev: 0

Identifikacija: Problem, ki ga obdelujete **prepišite** iz *Izbor problemov*:

Delovanje ČN Koper

Napišite **imena, priimke in organizacije** iz katerih prihajajo člani skupine

- Rosana Cerkenik, Park Škocjanske jame
- Matjaž Žetko, ARSO
- Ivan Favincic, Pavan ekologija
- Vincencij Hren, IGP Drava Ptuj, Enota Koper
- Daša Janežič, IRSOP – OE Koper

Koristniki: Komu je **rešitev problema** namenjena (v alinejah čim bolj natančno opišite koristnike – **ciljne skupine**)

- Prebivalci in obiskovalci
- Rastlinske in živalske vrste
- (habitati)

Rešitev **Problema** bo odpravila težave za: posamezno stavbo, naselje, del občine, celotno občino, več občin, regijo, državo, vodo. Obkrožite **eno izmed 8 navedenih lokacij** in čim bolj **natančno opišite** lokacijo (ime naselij, ledinsko ime, vodotok,...

Del občine Koper (mesto, Semedela, Olmo) + Izola (mesto)

Kaj **rešuje odprava tega problema** (opišite natančno v alinejah)

- Manjša obremenitev tekočih voda (celinskih + morje)
- Boljša/večja kvaliteta življenja
- Zdravje
- Vpliv na turizem (kopalne vode – modra zastava)
- Vpliv na rastlinske in živalske vrste – habitate (pogoji za življenje)

Katere organizacije ali posamezniki iz občine, regije ali države bi lahko **vodili odpravo problema, ki ga obdelujete** (alineje)

- Lokalna skupnost
- Lastniki industrijskih obratov
- Država oz. EU (viri financiranja)

Katere organizacije ali posameznik iz občine, regije ali države bi lahko **sodelovali pri odpravi problema** (alineje)

- Inšpekcijske službe – državne ali občinske
- Civilna iniciativa

Kako bo moč **preveriti uspešnost** odprave problema in **kdo** bo to naredil?

- Spremljanje/nadzor nad delovanjem
- Inšpekcijske službe

Opišite stanje leta 2015, ki **se je spremenilo s pomočjo odprave problema, ki ga obdelujete?**

- Manjša obremenitev okolja in živega sveta

Kje bi lahko iskali **finančne vire** za odpravo problema, ki ga obdelujete

- Država, lokalna skupnost
- EU

Ocenite potrebni **čas** (začetek, trajanje, zaključek) za rešitev Problema, ki ga obdelujete

- 1 leto

Vprašanja iz »Parkirišča«, nanje je odgovarjala Darja Stanič Racman, MOP:

1. Kaj početi z rekami v urbaniziranih področjih?
2. Ravnanje z odpadki in park Dragonja?
Kakšne so aktivnosti Slovenije v kontekstu meddržavnega upravljanja morja?